

**Sinteza recomandărilor Centrului Național Anticorupție
la proiectul Legii privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor**

Nr.	Conținutul proiectului	Conținutul obiectivelor sau propunerii	Opinia Ministerului Justiției
1.	<p>Articolul 5. Independența comisiilor de evaluare [...]</p> <p>(3) Fiecare comisie de evaluare prezintă Parlamentului anual, până la data de 31 martie, un raport despre activitatea sa în anul precedent.</p> <p>(4) Fiecare comisie de evaluare elaborează și aprobă regulamentul propriu de organizare și funcționare, care se publică pe pagina web oficială a comisiilor de evaluare.</p>	<p>Obiectii:</p> <p>Norma propusă la art.5 alin.(3) este confuză și ambiguă sub aspectul transparenței prezentării datelor/informațiilor de interes public și garantării accesului la aceste date. Expresia utilizată în textul normei precum „<i>prezintă Parlamentului, anual.[...], un raport despre activitatea sa în anul precedent</i>” nu redă cu exactitate sursa de publicare, ceea ce diminuează din responsabilitatea acestei entități de a face public toată informația de interes general.</p> <p>Astfel, normele citate vor afecta transparența funcționării comisiilor de evaluare și contravin art.10 din Convenția ONU împotriva corupției care stipulează expres că „<i>Fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsurile necesare pentru a spori transparența administrației sale publice, inclusiv în ceea ce privește organizarea, funcționarea și procesele decizionale, dacă este cazul.</i>” Totodată, art.21 din Legea integrității nr.82/2017 statuează că, „<i>Întru eficientizarea procesului de informare a populației și a controlului efectuat de către cetățeni asupra activității entităților publice, stimularea formării opiniiilor și participării active a populației la procesul de luare a deciziilor, se garantează accesul la informații de interes public cu privire la activitatea entității publice. În acest scop, conducătorul entității publice și agenții publici asigură accesul liber la informațiile oficiale, inclusiv informarea activă, corectă și la timp a cetățenilor asupra chestiunilor de interes public și asupra problemelor de interes personal pentru ei</i>”.</p> <p>Totodată, cu referire la alin.(4), expresia „<i>se publică pe pagina web oficială a comisiilor de evaluare</i>” are un sens vag și nu exprimă cu exactitate termenul în fiecare comisie de evaluare este obligată să publice pe pagina sa web oficială regulamentul propriu de organizare și funcționare. Lipsa unor termene clare va acorda persoanelor responsabile competența de a insttuiti și de a stabili/prelungi termenele fără careva restricții sau obligații de a oferi o justificare clară pentru asemenea prelungiri.</p> <p>Factori de risc:</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Alin. (3) din art. 5 a fost completat.</p> <p>Precizăm că detaliile despre termenii de publicare a informației pe pagina web vor fi specificate în regulamentele de organizare și funcționare ale comisiilor de evaluare.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative • Lipsa/insuficiența transparenței funcționării entităților publice • Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de: - abuz de serviciu <p>Recomandări:</p> <p>La art.5 alin.(3), se recomandă stabilirea sursei de publicare a raportului anual despre activitatea comisiilor de evaluare în anul precedent (spre exemplu, se propune completarea cu textul „, care ulterior se publică pe pagina web <i>odificată a comisiilor de evaluare</i>”).</p> <p>La art.5 alin.(4), se recomandă stabilirea unui termen concret în care se impune plasarea pe pagina web oficială a comisiilor de evaluare a regulamentului propriu de organizare și funcționare.</p>	
<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Cuvântul „gravă” a fost inclus în text pentru a evita situațiile de încetare a mandatului de membru a Comisiei de evaluare din motive nesemnificative și pentru a nu crea temeuri absurde de periclitare a activității normale a comisiilor de evaluare. Drept urmare, recomandarea dată nu poate fi acceptată.</p> <p>Cuvântul „flagrant” a fost substituit cu cuvintele „cu intenție”.</p>	<p>Obiectii:</p> <p>Formularea utilizată în textul normei citate supra de genul „<i>încălcarea intenționată gravă</i>” are sens neclar și astfel va permite interpretări abuzive, nefiind în măsură să determine propriu zis modul de stabilire a caracterului intenționat grav al acțiunii sau inacțiunii care a generat încălcarea prevederilor prezentului proiect de lege sau a regulamentului de organizare și funcționare a comisiilor de evaluare.</p> <p>Interpretările multiple posibile ale acestei norme, vor cauza adoptarea de comportamente diferite din partea comisiilor de evaluare la emiterea deciziei de revocare a calității de membru, eventual neconforme cu intențiile urmărite prin statuarea acestei responsabilități.</p> <p>Cu referire la textul „<i>săvârșirea unei infracțiuni în flagrant</i>”, acesta va crea situații incerte la aplicare, întrucât art.212 din Codul de procedură penală reglementează în mod imperativ confidențialitatea urmării penale. Or, materialele urmării penale nu pot fi date publicității decât cu autorizația persoanei care efectuează urmărirea penală și numai în măsură în care ea consideră că aceasta este posibil, cu respectarea prezumției de nevinovăție, și ca să nu fie afectate interesele</p>	<p>2.</p> <p>Articolul 7. Calitatea de membru al comisiei de evaluare [...]</p> <p>(3) Calitatea de membru al comisiei de evaluare încetează în următoarele cazuri: [...]</p> <p>2) revocare a membrului pentru: [...]</p> <p>b) încălcarea intenționată gravă a prezentei legi sau a regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare din care face parte;</p> <p>c) săvârșirea unei infracțiuni <u>flagrante</u>.</p>

		<p>altor persoane și ale desfășurării penale în condițiile Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.</p> <p>Expresia „<i>săvârșirea unei infracțiuni în flagrant</i>” este discreționară și prin prisma respectării drepturilor omului, deoarece poate fi aplicată subiectiv de către membrii comisiei de evaluare, fiind astfel exclus din aria de ipoteze persoanele care au săvârșit infracțiuni, însă nu au fost reținute în flagrat.</p> <p>În subsidiar, urmare a faptului că proiectul stabilește la art.21 alin.(3) că atribuțiile comisiei de evaluare a judecătorilor sunt exercitate de Comisia de evaluare, creată prin Legea nr.65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, este imperios ca temeiurile de revocare a membrului din prezentul proiect să corespundă celor stipulate în Legea nr.65/2023, pentru a exclude riscul aplicării discreționare a normei de către consiliile de evaluare.</p> <p>Conform art.7 alin.(3) pct.2) lit.b) și c) in Legea nr.65/2023 „<i>Calitatea de membru al Comisiei de evaluare încetează în următoarele cazuri: [...] 2) revocare a membrului pentru: [...] b) încălcarea intenționată a prevederilor prezentei legi sau ale regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei de evaluare; c) săvârșirea unei infracțiuni cu intenție.</i>”</p> <p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive • Norme de trimitere defectuoase <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generale <p>Recomandări:</p> <p>La art.7 alin.(3) pct.2) lit.b), se recomandă excluderea cuvântului „<i>gravă</i>”.</p> <p>La art.7 alin.(3) pct.2) lit.c), se recomandă substituirea cuvintelor „<i>în flagrant</i>” cu cuvintele „<i>cu intenție</i>”</p>	
3.	<p>Articolul 7. Calitatea de membru al comisiei de evaluare [...]</p> <p>(4) Membrul comisiei de evaluare <u>poate fi revocat</u> prin decizia motivată a acesteia,</p>	<p>Obiectii:</p> <p>Normele analizate sunt formulate confuz cu privitor la decizia de revocare a membrului comisiei de evaluare, verificarea datelor/informațiilor prevăzute la art.14 alin.(4) și refuzul comisiei de a include în dosarul de evaluare a informației prezentate cu întârziere de către subiectul evaluării.</p> <p>Astfel, cuvintele utilizate în textul normelor „<i>poate fi revocat</i>”, „<i>poate verifica</i>” și „<i>poate constitui</i>” au sensuri multiple, care rezidă în discreția subiecților</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>1. La art. 7 alin. (4) cuvintele „poate fi revocat” a fost substituit cu cuvintele „este revocat”.</p>

<p>adoptată cu votul secret a 2/3 din membrii comisiei de evaluare, care se transmite pentru informare Parlamentului. [...]</p> <p>Articolul 11. Criterii de evaluare [...]</p> <p>(4) În procesul de evaluare a integrității financiare a judecătorului, Comisia de evaluare poate verifica: [...]</p> <p>Articolul 14. Acumularea informației [...]</p> <p>(8) Ne reprezentarea de către subiectul evaluării în termenul stabilit, fără motive justificative, a informației suplimentare solicitate de comisia de evaluare poate constitui temei pentru refuzul de a include în dosarul de evaluare informația prezentată cu întârziere. În acest caz, comisia de evaluare evaluează subiectul în baza informației acumulate.</p>	<p>responsabili de implementare de a utiliza formulările permise ale competențelor lor după bunul plac, astfel încât să evite realizarea obligațiilor ce ar trebui să le revină. Caracterul relativ al acestor prevederi, generează un impact negativ la implementare, deoarece există riscul ca subiecții responsabili să aplice norma discreționară reieșind din interesele/scopurile urmărite pe parcursul procedurii de evaluare externă a integrității etice și financiare a judecătorilor, procurorilor și altor subiecți menționați de proiect.</p> <p>Asemenea discreții pot fi folosite în mod abuziv de către subiecții responsabili de implementare de a obține recompense necuvenite pentru a fi determinat să nu își exercite atribuțiile în modul corespunzător.</p> <p>Recomandări:</p> <p>În vederea asigurării coerenței, stabilității și predictibilității normelor juridice prevăzute la art.3 alin.(1) lit. d) din Legea nr.100/2017, se recomandă revizuirea/excluderea cuvintelor „<i>poate</i>” din art.7 alin.(4), art.11 alin.(4), art.14 alin.(8) potrivit proiectului, astfel încât să fie excluse oportunitățile de manifestare a comportamentului discreționar de către responsabili de aplicare a acestei norme.</p> <p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Temeiuri neexhaustive/ambigui/subiective pentru refuzul sau inacțiunea entității publice • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative • Stabilirea unui drept al entității publice în loc de o obligație <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Încurajarea sau facilitarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - corupere activă - corupere pasivă - trafic de influență - conflict de interese și/sau favoritism • Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu - depășire a atribuțiilor de serviciu <p>Recomandări:</p> <p>În vederea asigurării coerenței, stabilității și predictibilității normelor juridice prevăzute la art.3 alin.(1) lit. d) din Legea nr.100/2017, se recomandă revizuirea/excluderea cuvintelor „<i>poate</i>” din art.7 alin.(4), art.11 alin.(4), art.14</p>
<p>2. La art. 11 alin. (4) cuvântul „poate” a fost exclus.</p> <p>3. La art. 14 alin. (8) propunerea nu poate fi acceptată. Alineatul respectiv se referă la situația când subiectul evaluării este în imposibilitate de a prezenta informația suplimentară, solicitată de comisia de evaluare. Considerăm necesar de a lăsa la discreția comisiei de evaluare să aprecieze în fiecare caz în parte dacă motivul neprezentării informației este sau nu plauzibil.</p>	

4.	<p>Articolul 14. Acumularea informației [...] (2) Informația de la solicitată persoanele menționate în art.11 alin.(5) se prezintă Comisiei de evaluare gratuit, inclusiv în formă electronică, în termen de cel mult 10 zile de la data solicitării. [...]</p> <p>(7) Comunicarea cu subiectul evaluat are loc în formă electronică, prin utilizarea de către acesta a sistemului de poștă electronică al instanțelor de judecată sau, după caz, a procuraturii. În cazul lipsei adresei de poștă electronică în sistemul respectiv, se utilizează adresa de poștă electronică personală a judecătorului.</p>	<p>alin.(8) potrivit proiectului, astfel încât să fie excluse oportunitățile de manifestare a comportamentului discreționar de către responsabilii de aplicare a acestei norme.</p> <p>Obiectii: Cu referire la norma propusă la art.14 alin.(2), aceasta este formulată de o manieră imprecisă, neclară și interpretabilă, în ceea ce privește categoria de persoane care prezintă gratuit comisiei de evaluare informațiile solicitate de aceasta. Prin urmare, este indicat că persoanele respective sunt menționate în art. 11 alin.(5), însă dacă analizăm conținutul normei respective, aceasta se referă la date/informații care vor fi luate în considerare de către comisia de evaluare la aprecierea corespunderii criteriilor prevăzute la art.11 alin.(3) din proiect, nefiind prezentată lista exhaustivă a persoanelor.</p> <p>La fel, se menționează caracterul discriminatoriu al prevederilor art.14 alin.(7) în ce privește modalitatea de comunicare cu subiectul evaluării. În acest sens, propoziția a doua normei respectiv stabilește doar în cazul judecătorului, comunicarea cu acesta prin utilizarea poștei electronice personale, în cazul lipsei adresei de poștă în sistemul de poștă electronică al instanțelor de judecată, nefiind clar cum se va proceda în cazul procurorului, care se va afla în situație similară cu cea a judecătorului. Pericolul acestui factor constă în faptul că proiectul care-l include va genera, la aplicare, sentimente de nedreptate în societate și va semăna dubii în privința credibilității și imparțialității politicienilor.</p> <p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Norme de trimitere defectuoase • Lipsa/insuficiența accesului la informația de interes public • Prevederi discriminatorii <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generale <p>Recomandări: La art.14 alin.(2), se recomandă substituirea textului Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки. alin.(5)" prin stabilirea normei care indică la persoanele care prezintă în mod gratuit informațiile solicitate de comisia de evaluare.</p> <p>La art.14 alin.(7), se recomandă completarea cu textul „<i>după caz, a procurorului</i>".</p>
	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În art. 11 alin. (5) sunt menționate „persoanele apropiate” ale subiectului evaluării, în sensul Legii nr. 133/2016 și „persoanele” indicate în la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016.</p> <p>Reieșind din faptul că categoriile respective de persoane sunt suficient de clar indicate în legile la care se face trimitere în art. 11 alin. (5) , nu considerăm necesar de a modifica textul proiectului.</p> <p>Precizăm că alin. (7) a devenit alin. (8). Textul „poștă electronică personală a judecătorului” a fost substituit cu textul „poștă electronică personală a subiectului evaluat.</p>	

<p>5. Articolul 16. Audierea [...] (2) Peste cel puțin 7 zile de la prezentarea dubiilor, completul de evaluare audiază subiectul evaluării. În cazul refuzului subiectului evaluării de a participa la audiere, Completul de evaluare nu organizează audierea acestuia și îl evaluează în baza informației acumulate. (3) [...] Dacă subiectul evaluării a refuzat expres să participe la audiere, evaluarea va continua în baza informației acumulate de completul de evaluare, fără desfășurarea audierii. [...] (5) Subiectul evaluării are următoarele drepturi: [...] g) să solicite <u>recuzarea</u> membrului Comisiei de evaluare.</p>	<p>Obiectii: Din conținutul normelor propuse la alin.(3) al art.16 este clar că în cazul în care subiectul evaluării a refuzat expres să participe la audiere, evaluarea va continua în baza informației acumulate de completul de evaluare, fără desfășurarea audierii. Astfel, prevederile citate dublează norma de la alin.(2) al aceluiași articol, potrivit căruia, „<i>În cazul refuzului subiectului evaluării de a participa la audiere, Completul de evaluare nu organizează audierea acestuia și îl evaluează în baza informației acumulate.</i>” Dublarea normelor prenotate poate crea confuzii la aplicare, or art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative stabilește că textul proiectului de act normativ se elaborează cu respectarea anumitor cerințe, „<i>conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc [...]</i>.” Totodată, referitor la alin.(5) al art.16, ce reglementează dreptul subiectului evaluării de a solicita recuzarea membrului comisiei de evaluare, reținem că din conținutul proiectului nu este clar care de fapt sunt temeiurile de recuzare a membrului, procedura de soluționare a cererii de recuzare (de către cine se examinează solicitarea de recuzare și decizia emisă), efectele admiterii cererii și termenul în care subiectul evaluării este în drept să solicite recuzarea.Reglementarea expresă a aspectelor date este indispensabilă. În alte condiții, normele propuse la alin.(5) al art.16 nu vor corespunde criteriului de calitate a legii, fiind relevante în acest caz constatările Curții Constituționale expuse în Hotărârea nr.26 din 23.11.2010, potrivit căreia, „<i>Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - nor a de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite.</i>” Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative • Lipsa/insuficiența mecanismelor de contestare a deciziilor și acțiunilor entităților publice • Lipsa/insuficiența transparenței funcționării entităților publice • Lipsa unor termene concrete/termene nejustificate/prelungirea nejustificată a termenilor </p>	<p>Se acceptă parțial. Referitor la dublarea prevederilor dintre art. 16 alin. (2) și (3), menționăm că fragmentul dublat a fost exclus din alin. (3). Referitor la art. 16 alin. (5) precizăm că detaliile referitoare la procedura de recuzare a membrilor urmează a fi prevăzute în regulamentul de organizare a comisiilor de evaluare.</p>
---	---	--

	<p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generale <p>Recomandări:</p> <p>La art.16 alin.(2) și (3), se recomandă reformularea acestora, pentru a evita dublarea de norme.</p> <p>În vederea asigurării coerenței, stabilității și predictibilității normelor juridice prevăzute la art.3 alin.(1) lit. d) din Legea nr.100/2017, se recomandă completarea proiectului cu norme care să prevadă temeiurile de recuzare a membrului comisiei de evaluare, procedura de soluționare a cererii de recuzare (de către cine se examinează solicitarea de recuzare și decizia emisă), efectele admiterii cererii și termenul în care subiectul evaluării este în drept să solicite recuzarea.</p>		
6.	<p>Articolul 17.</p> <p>Raportul cu privire la evaluare [...]</p> <p>(3) În cazul în care membrii completului de evaluare nu votează unanim, raportul cu privire la evaluare se va examina de Comisia de evaluare. Raportul respectiv se aprobă cu votul majorității membrilor Comisiei de evaluare și se semnează de președintele acesteia. [...]</p> <p>(6) Raportul cu privire la evaluare <u>se expediază subiectului evaluării</u>, la adresa de poștă electronică a acestuia și Consiliului Superior al Magistraturii sau, după caz,</p>	<p>Obiectii:</p> <p>Cu referire la alin.(3) al art.17, se atestă o neclaritate în ceea ce privește procedura de adoptare a raportului cu privire la evaluare de către comisiile de evaluare. Astfel, potrivit proiectului, raportul se aprobă cu votul majorității membrilor comisiei de evaluare, nefiind specificată procedura de votare în caz de paritate de voturi. Or, conform art.135 alin.(7) al Codului administrativ, „<i>În caz de paritate de voturi, procedura de votare se va repeta. Dacă egalitatea de voturi se înregistrează repetat, actul administrativ individual se consideră respins</i>”.</p> <p>Respectiv, în lipsa unor reglementări clare privind procedura de votare în caz de paritate de voturi a raportului cu privire la evaluare, există riscul interpretării abuzive a normei, prin aplicarea deficitară a prevederilor proiectului, iar acest fapt impune revizuirea normei prin prisma celor invocate mai sus.</p> <p>Un alt aspect care denotă caracterul lacunar al prevederilor propuse la art.17 se referă la alin.(6), acesta este formulat de o manieră ambiguă, acordând posibilități de aplicare a normei în interpretarea preferată și în dependență de interesul urmărit de către responsabili de implementare al aplicării.</p> <p>În acest sens, norma respectivă nu stabilește un termen concret în care comisia de evaluare expediază subiectului evaluării raportul cu privire la evaluare.</p> <p>Reglementarea confuză a normelor propuse va lăsa loc de interpretări abuzive din partea comisiei de evaluare, iar ca urmare va apărea discreția excesivă de a aprecia și stabili în fiecare caz separat termene care îi sunt convenabile, atât pentru propriile acțiuni, cât și pentru acțiunile subiecților evaluării cărora aceste termene le sunt aplicabile.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Referitor la procedura de votare, subliniem că aceasta a fost coordonată în detaliu cu Comisia de la Veneția, care în Opinia Follow-up nr. CDL-AD(2023)023 nu a remarcat careva neajunsuri ale acesteia.</p> <p>Referitor la termenul de expediere a raportului de evaluare către subiectul evaluării, - în proiect s-a făcut precizarea că expedierea respectivă are loc în cel mult 3 zile de la aprobare (similar cu termenul stabilit pentru transmiterea raportului către CSM/CSP).</p> <p>Referitor la trimiterea din art. 17 alin. (6) – aceasta a fost redactată.</p>

<p>Consiliului Superior al Procurorilor. [...] Raportul cu privire la evaluare se publică, luându-se măsurile necesare pentru protecția vieții private a subiectului evaluării și a altor persoane, pe pagina web oficială a comisiilor de evaluare în cel mult 3 zile de la adoptarea hotărârii indicate la <u>art.18 alin.(2).</u></p>	<p>La fel, alin.(6) al art.17 conține trimiteri defectuoase la art.18 alin.(2), care înesentea sa stabilește modul de examinare a rezultatelor evaluării de către Consiliul Superior al Magistraturii, după caz, Consiliului Superior al Procurorilor, hotărârea consiliilor respectivă fiind prevăzută la alin.(3) al aceluiaș articol. Acest fapt va crea incertitudine la aplicare privitor la publicarea raportului cu privire la evaluare pe pagina web a comisiilor de evaluare, în modul prevăzut la art.17 alin.(6).</p> <p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Norme de trimitere defectuoase • Lacună de drept • Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive • Temeiuri neexhaustive/ambigui/subiective pentru refuzul sau inacțiunea entității publice • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu <p>Recomandări:</p> <p>Se recomandă completarea proiectului cu norme care stabilesc procedura de votare în caz de paritate de voturi.</p> <p>La art.17 alin.(6), se recomandă stabilirea unui termen concret în care comisia de evaluare expediază subiectului evaluării raportul cu privire la evaluare.</p> <p>La fel, la art.17 alin.(6) se propune substituirea „<i>art.18 alin.(2)</i>” cu „<i>art.18 alin.(3)</i>”.</p>
--	--

Ministru

/semnat electronic/

Veronica MIHAILOV-MORARU